

Oahppoplána - Jo3 čoarve-, dákte- ja

metálladuodjefága

Sámediggi mearridan láhkaásahussan 04.05.2021, láchkavuodđu:
suoidnemánu 17.b 1998 nr 61 láhka vuodđoskuvlla ja joatkkaoahpahusa birra
(oahpahusláhka) § 6-4 nubbe lađas. Gusto 01.08.2022

Gusto 01.08.2022 rájes

Fága birra

Fága relevánsa ja guovddáš árvvut

Jo3 čoarve-, dákte- ja metálladuodjefágas lea sáhka sámi árbevirolaš atnudujiid duddjomis, divvumis ja ođasteamis. Go praktihkalaččat bargá čorvviiguin, dávttiiguin, metállaiiguin ja eará ávdnasiiguin ja go geavaha iešguđet reaidduid ja heivvolaš mašiinnaid, de ovdánahttet oahpahallit duddjongálggaid ja ipmárdusa duoji árbevierus, hámis ja teknikkas. Oahpahallit galget suokkardit, ovdánahttit ideaid ja geavahit innovatiiva proseassaid ráhkadit ođđa atnudujiid. Duodjefága galgá oahpahalliid ráhkkanahhttit dustet servodaga gálvojearu árbevirolaš ja ođđaovdánahttojuvvon buktagiidda. Duodjefága galgá sihkkarastit ahte šaddet oahppan duojárat geat máhttet árbevirolaš duoji ja geat gehččet ovddasguvlui ja hutket dujiid main álgoálbmotmáhttu lea vuodđun.

Buot fágat galget leat mielde duohtandahkame oahpahusa árvovuodu. Jo3 čoarve-, dákte- ja metálladuodjefága galgá leat mielde ovddideamen fágalaš identitehta ja hutkanilu, ja áddejumi norpmaide, etihkkii ja estehtalaš albmanahhttimiidda duojis. Barggadettiin fágain ovdánahttet oahpahallit máhtu sámi luonddu- ja kulturárbi girjáivuodas ja variašuvnnain. Máhttu árbevieruin galgá váikkuhit dasa ahte oahpahallit ožžot áktejumi lundui ja áddejumi ahte resurssageavaheamis lea dárbu luondduriggodagaid gáhttet boahttevaš buolvvaide. Fága galgá leat mielde máhtu addimin bargoaddi ja bargi geatnegasvuodaid ja vuoigatvuodaid ja golmma bealát ovttasbarggu mávssolašvuoda birra, mas bargoaddi, bargi ja eiseválddit barget ovttas ovdánahttit buori bargoallima.

Guovddášelemeanttat

Ávnnasválljen ja kulturárbi

Guovddášelemeanttas ávnnasválljen ja kulturárbi lea sáhka háhkat ja välljet heivvolaš ávdnasiid čoarve-, dákte ja metálladuodjai, reidet ja vurrkodit árbevirolaš vuogi mielde. Dasto lea vel guovddášelemeanttas sáhka das movt sámi kulturárbi lea čatnasan sámeigielaide ja árbevieruide symbolageavaheamis, ornamentihkka hábmemis ja dan geavaheamis.

Duodji, reaiddut ja mášiinnat

Guovddášelemeanttas duodji, reaiddut ja mášiinnat lea sáhka geavahit iešguđet giehtaduodjeteknikkaid ja duddjot čorvviiguin, dávttiiguin, metállaiiguin ja eará ávdnasiiguin. Lea sáhka ipmirdit ávdnasiid iešguđetlágan iešvuodaid ja välljet ja geavahit iešguđet reaidduid ja mašiinnaid barggu ektui. Guovddášelemeanttas lea maid sáhka bargat gustovaš dearvvašvuoda,

birrasa ja sihkkarvuođa njuolggadusaid mielde, ja galgá leat dáhpin duodjelanjas geavahit suodjalanbiergasiid, dáhtábláđiid ja geavahanbagadusaid ja välljet vuogas rumašbarganvugiid barggadettiin.

Designenproseassat

Guovddášelemeanttas designenproseassat lea sáhka ovdánahttit ideaid, plánet, čađahit ja dokumenteret barggu mas ovdánahtta duodjebuktagiid čoarvvis, dávttis ja metállas. Guovddášelemeanttas lea vel sáhka das ahte geavahit hámi, funkšuvnna, ivnniid, ávdnasiid ja innovašuvnna designenproseassas. Suokkardemiin metodaid, albmanahttinvugiid ja iešguđet árbevieruid galget oahpahallit viidáset ovdánahttit ja duddjot ođđa dujiid.

Gávpemárkanipmárdus

Guovddášelemeanttas gávpemárkanipmárdus lea sáhka goluin ja sisaboađuin iežas buvttadeamis. Lea maid sáhka iežas bargguid ovdanbuktit ja bagadit ostiid iešguđet oktavuodain. Guovddášelemeanttas lea maid sáhka mearkagálvohuksemis ja duoji iešvuodaid ja kultuvrralaš- ja árbevirolaš árvvu gaskkusteames. Dasa gullá maid geavahit fága kulturhistorjá barggustis. Márkanfievrrideapmi ja iežas giehtadujiid ja bálvalusaid vuovdin iešguđet fierpmádagaid bokte lea oassin guovddášelemeanttas.

Fágaidrasttideaddji fáttát

Álbmotdearvvasvuolta ja eallimis birgen

Jo3 čoarve-, dákte- ja metálladuodjefágas lea sáhka fágaidrasttideaddji fáttas álbmotdearvvasvuolta ja eallimis birgen das ahte ovdánahttit giehtagálggaid, buriid bargorutiinnaid ja välljet vuogas ja rumašbarganvugiid ja geavahit reaiduid ja mašiinnaid riehta barggadettiin. De lea maid dán fágas sáhka ovdánahttit ja nannet identitehta hábmeniluin, máhttimiin, nákcet čoavdit čuolmmaid ja dahkat jierpmálaš välljemiid iežas eallimis. Dasa gullá maid ovdánahttit iešluohttamuša ja duostat albmanahttit oaiviliid. Fágaidrasttideaddji fádda álbmotdearvvasvuolta ja eallimis birgen lea maid mielde čalmmustahttime movt duodji iešguđet ládje čájeha joavkogullevašvuođa.

Guoddevaš ovdáneapmi

Jo3 čoarve-, dákte- ja metálladuodjefágas lea fágaidrasttideaddji fáttas guoddevaš ovdáneapmi mearkkaša kritihkalaččat reflekeret ja leat dihtomielalaš etihkalaš ja birrasa beliid ektui go háhka ávdnasiid ja muđui buvttadanproseassas. Lea maid sáhka das ahte ipmirdit, árvoštallat ja máhttit geavahit ođđaáigásaš teknologiiija duodjebuvttadeamis. De lea maid sáhka ovdánahttit geavatlaš ja nanu árbevirolaš ja ođđamállet dujiid main lea

buorre kvalitehta, maid sáhtta máttasdoallat, ođđasit geavahit ja divvut. Guoddevaš ovdáneapmi mearkaša maid ahte fága lea mielde sihkarastimis máilmmi luonddu- ja kulturárbbi.

Vuodđogálggat

Njálmmálaš gálggat

Njálmmálaš gálggat jo3 čoarve-, dákte- ja metálladuodjefágas mearkaša ahte geavahit fágagiela ja mitalit buktagiid birra ja gulahallat njálmmálaččat ostiiguin, bargoustibiiguin, gálvolágideddjiiguin, árbevierroguddiiguin ja eará ovtasbargoguimmiiguin. Oahpahallit ovdánahttet njálmmálaš gálggaid go ságaskuššet, reflekterejit ja presenterejit buktagiid ja metodaidda ja gaskkustit oaviliiddiset fágalaš digaštallamiin.

Máhttit čállit

Máhttit čállit jo3 čoarve-, dákte- ja metálladuodjefágas mearkaša máhttit čálalaččat albmanahttit, ráhkadit minstariid, bargotevnnegiid ja válddahemiid. De maid mearkaša presenteret ja dokumenteret bargoproseassaid teavsttain ja visualiseremiin ostiide, bargoustibiidda, gálvolágideddjiide ja eará ovtasbargoguimmiide. Dasa gullá vel suokkardit ja reflekteret fágalaš fáttáid ja čuolmmaid, ráhkadit ákkastallamiid ja dárkkistit iežas teavsttaid.

Máhttit lohkat

Máhttit lohkat jo3 čoarve-, dákte- ja metálladuodjefágas mearkaša gávdnat dieđuid fágagirjjálašvuodas, iešguđet teavsttain, bargobagadusain, sárgumiin, symbolain, govain ja ilustrašuvnnain. Dasa gullá maid buohtastahttit, dulkot dieđuid ja oažžut fágalaš jurddabohtosiid oahpes ja amas fágačállosiin. De vel gullá dasa gálduid geavahit kritihkalaččat ja luohtehahti vugiin.

Máhttit rehkenastit

Máhttit rehkenastit jo3 čoarve-, dákte- ja metálladuodjefágas mearkaša rehkenastit deattu, ráhkadit minstariid ja meroštít ávnnas- ja áigegeavaheami. Dasa gullá maid dahkat ekonomalaš meroštemiid go ráhkada haddefálaldagaid fitnodaga ja iežas buktagiidda ja bálvalusaide.

Digitála gálggat

Digitála gálggat jo3 čoarve-, dákte- ja metálladuodjefágas mearkaša viežžat ja gaskkustit dieđuid ja visualiseret ideaid. Dat mearkaša maid bargat buvttaovdánahttimiin ja designemiin, gollomeroštemiin ja iežas duodjebuktagiid ja bálvalusaidda márkanastimiin. Digitála gálggaide gullá árvoštallat, bargat ja buohtalastit dieđuid, leahkit gáldokritihkalaš ja čujuhit

gálduid. Dasa gullá maid ovdánahttit etihkalaš dihtomielalášvuoda , čájehit digitála árvvoštallannávcca ja čuovvut njuolggadusaid ja norpmaid.

Gealbomihttomearit ja árvvoštallan

Gealbomihttomearit ja árvvoštallan čoarve-, dákte ja metálladuodjefága

Gealbomihttomearit

Oahpahusa mihttomearri lea ahte oahpahalli galgá máhttit

- plánet, čađahit, árvvoštallat ja dokumenteret iežas bargguid ja bargoproseassaid ja geavahit fágaterminologijja barggus
- suokkardit sámi árbevierromáhttu ja álgoálbmotkultuvra ja geavahit inspirašuvdnan ehtalaš vugiin iežas hutkkálaš barggus ja go gaskkusta duoji
- geavahit digitála resurssaid ovdánahttit bargotevnnegiid, sárggastusaid ja modeallaid ja geavahit daid duddjomis go hábme ođđa čoarve-, dákte- ja metállabuktagiid trendaid ja ođđa albmanahttiimiid vuodul
- selvehit duodjeárbevieruid Sámis ja ráhkadit iežas guovllu dáhje muhtin eará Sámi guovllu árbevirolaš duodjebuktagiid
- välljet ávdnasiid, reidet ja vurkkodit daid árbevirolaš ja ođđa vugiid mielde ja válddahit funkšuvnna, kvalitehta ja bistima
- duddjot ja gárvet árbevirolaš atnu- ja ođđamállet dujiid čoarvvis, dávttis ja metállas
- hábmet ja ráhkadit ja buktagiid sahemiin, čuohppamiin ja jurssahemiin
- geavahit relevánta metodaidd gos geavaha silbba ovttas čorvviin ja dávttiin duddjot činjad ja eará buktagiid, ja selvehit movt presišuvdna ja dárkilvuolta barggadettiin váikkuha bohtosii
- geahččaladdat iešguđetlágan oktiibidjan- ja laktinvugiid, árvvoštallat daid ja geavahit daid iežas barggus
- geavahit iešguđet vugiid buoššudit ja devkkodahttit ja hábmet stálii niibbebuvttadeapmáihábmet, vadjat ja goarrut leairaniibedoahpa
- hápmet ,vadjat ja goarrut leairaniibedoahpa
- hervet graveremin, čuohppamiin ja deaddimin ávdnasiid ja dujiid
- geavahit iešguđetlágan teknihkaid, pusset ja livttisin dahkat ja dikšut olggožiid iešguđet ávdnasiin ja buktagiin
- meroštít ávnnas- ja buvttadangoluid iežas dujiin ja bálvalusain ja árvvoštallat ávnnasgeavaheami, produktivitehta ja gánnáheami oktavuodaid
- geavahit iešguđet digitála resurssaid go márkanfievrrida ja vuovdá iežas ja fitnodaga mearkagálvvuid ja gulahallamis ostiiguin ja eará ovttasbargoguimmiiguin

- selvehit sámi čoarve-, dákte- ja metálladuoji historjjá ja iešvuoda ja geavahit historjjálaš gálduid referánsan buktagiid buvttadeamis ja rekonstrueremis luohtehahtti vugiin
- šliipet, heidnet, poleret, geavahit ja mátasdoallat ávjoreaidduid
- geavahit ja mátasdoallat mašiinnaid, reaidduid ja duodjebiergasiid gustovaš dearvvašvuoda, birrasa ja sihkarvuodanjuolggadusaid mielde
- geavahit heivvolaš suodjalanbiergasiid ja buriid bargorutiinnaid ja válljet vuogas barganvugiid maid rievdadallá barggadettiin vai garvá noađđevigiid
- suokkardit iešguđet sámi duodjeorganisašuvnnaid ja -ásahusaid doaibmasuorggi ja barggu, ja movt atnit ávkki dain, ja maid reflekteret makkár rolla dain lea servodagas
- bargat gustovaš njuolggadusortnegiid ja šiehtadusaid vuodul mat regulerejit bargodili, ja válddahit bargoaddi ja bargi geatnegasvuodaid ja vuoigatvuodaid

Dađistaga árvvoštallan

Dađistaga árvvoštallan galgá leat mielde oahppama ovddideamen ja ovdánahttimin gealbbu. Oahpahallit čájehit ja ovdánahttet gealbbu jo3 čoarve-, dákte- ja metálladuodjefágas go geavahit máhtu, gálggaid ja kritihkalaš jurddašemi go galget bargobihtáid čoavdit. Bagadeaddji galgá láchčit dili vai oahpahallis lea mielváikkuheapmi ja oahppanmovtta oalgguhit iešguđetlágan bargguid bokte. Bagadalli ja oahpahalli galgaba ságastallat oahppihalli ovdáneami birra jo3 čoarve-, dákte- ja metálladuodjefágas. Oahpahallit galget beassat mitalit maid orrot máhttimin, ja beassat reflekteret iežaset fágalaš ovdáneamis. Bagadeaddji galgá bagadallat viidáset oahppama birra ja heivehit oahpahusa nu ahte oahpahallit sáhttet geavahit bagadusa loktet iežaset gealbbu fágas.

Árvvoštallanortnet

Loahppaárvvoštallan

Ovdal fágageahččaleami galget buohkat geat eai leat čuvvon dábálaš oahppomannolaga, leat ceavzán čálalaš eksámena mii lea ráhkaduvvon fága oahppoplána vuodul. Eksámen ráhkaduvvo guovddáš ásahusain ja sensurerejuvvo báikkálaččat. Eksámenis ii galgga leat ráhkkanoassi.

Oahpahus jo3 čoarve-, dákte- ja metálladuodjefágas galgá loahpahuvvot fágageahččalemiin. Buohkat galget čađahit fágageahččaleami, mii galgá čađahuvvot unnimusat guđa árgabeaivvi sisa.